**Prima instanță:** Judecătoria Ungheni (judecătoare Rodica Costru)

**Dosarul nr. 2a-1066/2025** (PIGD: 2-24112797-03-2a-07082025)

**CURTEA DE APEL NORD**

***Colegiul civil și de contencios administrativ***

**D E C I Z I E**

23 decembrie 2025 municipiul Bălţi

Instanța compusă din:

Radu Holban, *președintele completului*

Svetlana Ghercavii

Mariana Sajin, *judecători*,

cu participarea grefierei Roxana Iacubovscaia,-

examinând în ședință de judecată publică apelul declarat de Guțu Anjel împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 1 iulie 2025, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Guțu Ecaterina împotriva lui Guțu Anjel, intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Asistență Socială Centru-Vest, privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliul copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a soțului după divorț și compensarea cheltuielilor de judecată,-

C O N S T A T Ă :

**I. Pretenţiile reclamantului:**

**1.** La 7 octombrie 2024, reclamanta Guțu Ecaterina, reprezentată de avocatul Florea Maria, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva pârâtului Guțu Anjel, intervenient accesoriu Autoritatea tutelară teritorială Ungheni, privind desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere (fila dosarului 7-10).

**2**. În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că a încheiat căsătoria cu pârâtul Guțu Anjel, la *****, sub nr. 1, la primăria Gîrbova, raionul Ocnița. Din căsătorie au trei copii minori, *****, a.n. *****, *****, a.n. ***** și *****, a.n. *****.

Consideră că viața familială cu pârâtul a eșuat. Pe parcursul ultimei perioade de căsnicie, în relația lor s-a format o atmosferă insuportabilă de neînțelegere, care deseori se soldau cu certuri, insulte. În prezent, părțile locuiesc separat, copiii minori se află la domiciliul reclamantei Guțu Ecaterina.

Incompatibilitatea caracterelor și a viziunilor contrare asupra modului și principiilor de conviețuire, în contextul atmosferei create, a dus reclamanta la ferma convingere despre imposibilitatea păstrării familiei.

Solicită reclamanta Guțu Ecaterina desfacerea căsătoriei cu pârâtul Guțu Anjel, stabilirea domiciliului copiilor minori *****, a.n. *****, *****, a.n. *****, *****, a.n. *****, cu reclamanta și încasarea pensiei de întreținere în sumă bănească fixă din salariul și/sau alte venituri ale pârâtului Guțu Anjel în mărime a câte 3.000 de lei lunar, până la atingerea vârstei de 18 ani de către fiecare copil, încasarea pensiei de întreținere a reclamantei Guțu Ecaterina în sumă de 3.000 de lei lunar până la atingerea vârstei de 18 ani de către copii, precum și încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 2.900 de lei.

*În drept*, reclamanta și-a întemeiat cererea de chemare în judecată pe prevederile articolele 2, 33, 35, 37, 38, 63, 74, 75, 76, 83 din Codul familiei.

## II. Soluția instanţei de fond:

**3.** Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 1 iulie 2025 (fila dosarului 106), s-a hotărât:

”*Se admite parțial, cererea de chemare în judecată depusă de Guțu Ecaterina către Guțu Anjel, intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Asistență Socială*

*Centru-Vest, privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliul copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori și a soțului după divorț.*

*Se desface, căsătoria încheiată între Guțu Ecaterina, a.n ***** și Guțu Anjel, a.n. *****, IDNP *****, la data de *****, la primăria *****.*

*Se stabilește, domiciliul copiilor minori: *****, a.n. *****,c/p *****, *****, a.n. *****, c/p ***** și *****, a.n. *****, c/p *****, cu mama Guțu Ecaterina, a.n *****, IDNP *****, încredițîndu-ii la creștere și educație.*

*Se încasează, de la Guțu Anjel, a.n. *****, IDNP *****, în beneficiul lui Guțu Ecaterina, a.n *****, IDNP *****, pensia pentru întreținerea copiilor minori: *****, a.n. *****,c/p *****, *****, a.n. *****, c/p ***** și *****, a.n. *****, c/p *****, în sumă bănească fixă, în mărime a cîte - 2000 (două mii) lei MD, lunar, pentru fiecare copil în parte, începând cu ziua depunerii acțiunii în instanța de judecată- 07.10.2024, pînă la atingerea majoratului copiilor.*

*Se încasează, de la Guțu Anjel, a.n. *****, IDNP *****, în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de - 2710 (două mii șapte sute zece) lei MD.*

*Se încasează, de la Guțu Anjel, a.n. *****, IDNP *****, în beneficiul lui Guțu Ecaterina, a.n *****, IDNP *****, ca sprigin material , pensia de întreținerea copiilor minori comuni, cu dizabilități: *****, a.n. *****, c/p ***** și *****, a.n. *****, c/p *****, pînă la atingerea vîrstei de 18 ani, în sumă bănească fixă, de -1000 (o mie) lei MD, lunar.*

*Se încasează, de la Guțu Anjel, a.n. *****, IDNP *****, în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de – 530 ( cinci sute treizeci ) lei MD.*

*Se încasează, de la Guțu Anjel, a.n. *****, IDNP *****, în beneficiul lui Guțu Ecaterina, a.n *****, IDNP *****, cheltuieli de judecată, în sumă totală de - 2900 (două mii nouă sute) lei MD.*

*În rest, cererea se respinge".*

**III. Solicitarea apelantei:**

**4.** Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe în latura cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minor și a încasării pensiei de întreținere a fostului soț, la 4 iulie 2025 pârâtul Guțu Anjel, reprezentat de avocata Raducan Irina, a declarat apel preliminar (fila dosarului 111), iar la 22 septembrie 2025 prin intermediul poștei electronice a prezentat în cancelaria instanței de apel, cerere de apel motivată (fila dosarului 133-145, 153-163), prin care a solicitat admiterea apelului, casarea

parțială a hotărârii, cu adoptarea unei noi hotărâri în partea ce ține de pensia de întreținere a copiilor minori, cu încasarea sub formă de sumă fixă de 1.000 lei, pentru fiecare copil și respingerea pretenției de încasare a sprijinului material încasat în folosul Guțu Ecaterina, cât și a cheltuielilor suportate, ca fiind neîntemeiate.

**IV. Argumentele apelantului:**

**5.** În motivarea apelului, apelantul a menționat cu referire la cuantumul pensiei de întreținere a copiilor minori, că cuantumul sumei băneşti fixe încasate se determină de instanţa judecătorească, ţinându-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Astfel, la momentul depunerii prezentei cereri pârâtul nu are venituri stabile, care nu sunt destul de mari, pentru a stabili pensia alimentară sub formă de cota parte din salariu, solicită instanţei a stabili mărimea pensiei de întreţinere pentru copiii minori să fie încasată sub forma unei sume fixe de 1000 lei care va fi achitată lunar.

Totodată susține că potrivit datelor prezentate de Departamentul de Statistică, pentru copiii în vârsta cuprinsă între 1-7 ani nivelul minim de existență este 1739, 5 lei, iar pentru copiii între 7-17 ani este de 2261,5 lei. Prin urmare, reieșind din aceste considerente solicită încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori în sumă bănească fixă în mărime de 1000 lei, deoarece pârâtul va ajuta și suplimentar, în afara pensiei de întreținere, acești copii.

Suplimentar menționează că deşi este destinată a satisface, în primul rând, nevoile alimentare ale copilului, obligația legală de întreținere a copilului, este mult mai complexă decât o simplă îndatorire alimentară, pentru că are menirea de a procura celui îndreptățit, resursele necesare împlinirii şi a altor trebuințe, precum cele privind asigurarea unei instruiri corespunzătoare, a unei locuințe, a tratamentelor medicale și în asemenea condiții consideră că suma de 1000 lei lunar, este o sumă rezonabilă pentru a acoperi proporțional cheltuielile de întreținere a copilului.

Subliniază că pârâtul participă activ în creșterea şi educația copiilor, atât certificarea gradelor de dizabilitate sunt realizate de apelant sau mama apelantului (bunica) copiilor, achitarea plății pentru grădiniță, asigurarea cu îmbrăcăminte şi rechizite înainte de începerea anului școlar, medicamente, ia luat în vacanţă să

petreacă timpul împreună şi i-a asigurat cu toate cele necesare. La fiecare control medical de regulă merge bunica pe linia tatălui, asigură cu cele necesare, cât şi tratamentele.

De asemenea indică că copii sunt certificaţi cu grad de dizabiliate mediu, afecţiune din copilărie prin suferinţe oculare, sunt şcolarizaţi, cei mici frecventează grădiniţa, iar cel mare merge la școală, astfel mama nu este în imposibilitate să se angajeze, deoarece copii merg și duc un mod obișnuit de viață, însă pentru a ajunge la un rezultat bun periodic se realizează investigații, tratamente și poartă ochelari pentru corectarea maladiei.

În circumstanțele expuse consideră pretenția cu privire la încasarea pensiei de întreținere a mamei până la atingerea vârstei de 18 ani ai copiilor una neîntemeiată și ilegală.

*În drept*, apelantul își întemeiază apelul pe prevederile art. 385 lit. c) și art. 386 alin. (1), lit. b), c) Cod de procedură civilă.

**V. Obiecțiile intimatei Guțu Ecaterina:**

**6**. În termenul acordat de instanța de apel intimata Guțu Ecaterina, reprezentată de avocatul Florea Maria, a depus referință asupra cererii de apel declarată de Guțu Angel, prin care a solicitat respingerea ca neîntemeiată a cererii de apel, cu menținerea fără modificări a hotărârii instanței de fond pe are o consideră perfect legală și întemeiată.

Indică că, de fapt, intimatul deși afirmă că acționează în interesele copiilor, refuză să contribuie proporțional la întreținerea lor, susținând ca este de acord să achite doar suma de 1000 lei lunar pentru fiecare copil – o sumă ce nu acoperă nici minimul necesar pentru necesitățile copiilor, mai ales având în vedere că doi dintre copii au dizabilități. Contrar acestor afirmații, intimatul nu achită nici acești bani, susținând că nu va achita nimic atâta timp cât nu există o hotărâre definitivă în acest sens.

Menționează că unul dintre copii minori este înscris la școala sportivă profesionistă de fotbal (cu plată) și toate cheltuielile sunt suportate de către intimată, apelantul refuzând categoric să contribuie în careva mod.

Totodată intimata indică că nici pentru cursurile de limbă engleză pe care le frecventează minorul, apelantul nu achită, toate cheltuielile revenind în sarcina

mamei. Astfel intimata susține că interesele și nevoile reale ale copiilor sunt ignorate complet de către apelant.

Cu referire la situația materială a intimatei, menționează că ea locuiește împreună cu cei trei copii într-o casă închiriată și este singura care se ocupă de creșterea și îngrijirea lor. Veniturile sunt minime, iar cheltuielile cresc considerabil, mai ales în sezonul rece. Suplimentar relevă că după separarea părților a suportat de una singură cheltuieli cu privire la bunurile indispensabile, achiziționând frigider, mașină de spălat, bunuri de care nu se poate lipsi o familie cu trei minori și la procurarea cărora apelantul nu a participat.

De asemenea menționează că cei trei copii aflați în creștere au permanent nevoie de haine, încălțăminte produse de igienă, rechizite medicamente și altele, și toate aceste cheltuieli sunt suportate exclusiv de mamă.

Așadar intimata consideră că cuantumul pensiei de întreținere a copiilor minori stabilit de către instanța de fond este proporțional și justificat, reflectând nevoile reale și posibilitățile materialele ale tatălui.

**VI. Poziția părților în ședința instanței de apel:**

**7.** În ședința instanței de apel, apelantul Guțu Anjel și reprezentantul său, avocata Raducan Irina, au susținut cererea de apel, pledând pentru admiterea acesteia în sensul formulat.

Suplimentar, la întrebările adresate, apelantul Guțu Angel a menționat că la moment activează la Centrul de Cultură și Arte ”Ginta Latină”, în calitate de mașinist montator cu un salariu de 8.400 lei, locuiește de unul singur și nu are alte persoane la întreținere în locuință închiriată în mun. Chișinău, iar plata pentru chirie constituie 250 euro. Susține că este de acord să achite pensia de întreținere în mărime de 1.500 lei lunar pentru fiecare copil, chiar dacă suma necesară pentru chirie și pentru plata pensiei alimentare ar depăși salariul său lunar. Menționează că o să se descurce deoarece îl ajută părinții care au vârsta de 50 ani. De asemenea susține că nu este încadrat în grad de dizabilitate și are vârsta de 33 ani.

**8**. Intimata Guțu Ecaterina a pledat în ședința instanței de apel pentru respingerea apelului și menținerea hotărârii primei instanțe.

Suplimentar, la întrebările adresate, intimata a concretizat că copiii au grad de dizabilitate legat de vedere și primesc prestații sociale în mărime de 1300 lei

lunar fiecare. Ea este casnică și nu se poate angaja deoarece doi copii frecventează grădinița, iar unul este la școală și finisează orele la școală la 13:00 sau 14.00. Respectiv, ulterior acesta necesită supraveghere și îngrijire, și nu poate fi lăsat de unul singur acasă. Invocă intimata că în îngrijirea copiilor nu este ajutată de nimeni, părinții săi lucrează peste hotarele țării. Atenționează că apelantul face transferuri bănești pentru copii la câteva luni câte o mie de lei. Confirmă faptul că apelantul nu se eschivează de la plata pensiei de întreținere, după pronunțarea hotărârii de către instanța de fond au fost efectuate achitări, însă nu în mărimea încasată de instanță doar câte 1000 lei. Copiii au fost în vacanță la tată, iar când s-au întors au revenit cu ajutor alimentar. Subliniază că mama apelantului (bunica) se implică mai mult în problema ce ține de gradul de dizabilitate a copiilor și reabilitarea ulterioară a copiilor, dacă este nevoie de tratament. În ceea ce privește tratamentele pe care le suportă copiii pe timpul anului, apelantul nu se implică absolut deloc, deși îi este comunicat despre faptul că copilul se îmbolnăvește și necesită tratament.

**9.** Reprezentantul intimatei, avocata Florea Maria, citată legal, nu s-a prezentat în ședința de examinare a cauzei în instanța de apel, însă la 10 decembrie 2025 a expediat o cerere prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, cerere care a fost susținută de intimată.

**10**. Intervenientul accesoriu Agenția Teritorială de Asistență Socială Centru-Vest, citată legal prin poșta electronică a instituției atas.centru-vest@social.gov.md (fila dosarului 168) nu s-a prezentat în cadrul ședinței instanței de apel și nici nu au informat instanța de apel despre motivele neprezentării.

**11**. În conformitate cu dispozițiile art. 379 alin. (2) Cod procedură civilă, *neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.*

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

**12.** Potrivit art. 18 alin. (1) din Convenția internațională din 20.11.1989, cu privire la drepturile copilului, *statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au o răspundere comună pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz,*

*reprezentanților săi legali. Aceştia trebuie să se conducă înainte de orice de interesul superior al copilului.*

**13.** Totodată, potrivit art. 27 alin. (2) din Convenția citată *supra*, *părinților şi oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților şi a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.*

**14.** Potrivit art. 48 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, *părinții sunt obligați să asigure întreținerea materială a copiilor săi.*

**15.** Conform art. 18 alin. (1) din Legea nr. 338 din 15 decembrie 1994, privind drepturile copilului, *ambii părinți, în egală măsură, poartă răspundere principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.*

**16.** Potrivit art. 2 din Codul familiei al Republicii Moldova, *relaţiile familiale sînt reglementate în conformitate cu următoarele principii: monogamie, căsătorie liber consimțită între bărbat şi femeie, egalitate în drepturi a soților în familie, sprijin reciproc moral şi material, fidelitate conjugală, prioritate a educației copilului în familie, manifestare a grijii pentru întreținerea, educația şi apărarea drepturilor şi intereselor membrilor minori şi ale celor inapți de muncă ai familiei, soluționare, pe cale amiabilă, a tuturor problemelor vieții familiale, inadmisibilitate a amestecului deliberat în relaţiile familiale, liber acces la apărarea, pe cale judecătorească, a drepturilor şi intereselor legitime ale membrilor familiei.*

**17.** Art. 37 alin. (1)-(4) din Codul familiei stipulează că,

*(1) Dacă soţii au copii minori comuni şi nu au ajuns la un acord privind întreţinerea, educaţia şi domiciliul acestora sau în lipsa acordului la divorţ al unuia dintre soţi, cu excepţia cazurilor prevăzute la art. 36 alin. (2) şi a cazurilor în care căsătoria a fost desfăcută prin încheiere notarială, desfacerea căsătoriei are loc pe cale judecătorească.*

*(2) Desfacerea căsătoriei are loc pe cale judecătorească şi în cazurile cînd există acordul la divorţ al ambilor soţi, însă unul dintre ei refuză să se prezinte la organul stare civilă pentru soluţionarea problemei.*

*(3) Instanţa judecătorească va desface căsătoria dacă va constata că convieţuirea soţilor şi păstrarea familiei în continuare sînt imposibile.*

*(4) Dacă, în procesul examinării cererii de desfacere a căsătoriei, unul dintre soţi nu-şi dă acordul la divorţ, instanţa judecătorească va amîna examinarea cauzei, stabilind un termen de împăcare de la o lună la 6 luni, cu excepţia cauzelor de divorţ pornite pe motivul violenţei în familie confirmate prin probe.*

**18.** Potrivit art. 58 alin. (1) din Codul familiei, *părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separa.*

**19.** Conform art. 63 din Codul familiei,

*(1) În cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor.*

*(1[1]) În cazul în care părinții locuiesc separat, copilul care a atins vârsta de 14 ani alege cu care dintre părinți vrea să locuiască. Dacă acesta refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul copilului se stabilește prin acordul părinților.*

*(2) Dacă lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabilește de către instanța de judecată, ținând cont de interesele și opinia copilului, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.)*

*(3) La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătoreasă va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi, în care va conține, după caz, și informația disponibilă privind actele de violență în această familie și persoana agresorului familial.*

*(4) În cazul în care lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, până la stabilirea acestuia de către instanța de judecată,*

*domiciliul copilului este considerat domiciliul părintelui cu care acesta locuieşte permanent.*

*(5) În cazul indicat la alin. (4), părintele care locuieşte separat de copil are dreptul să petreacă timpul cu copilul la domiciliul său, dacă aceasta nu contravine interesului superior al copilului, luându-se în consideraţie vârsta copilului, proximitatea domiciliului părintelui care locuieşte separat, frecventarea studiilor/participarea la activităţi extraşcolare, conform unui program stabilit de autoritatea tutelară teritorială.*

**20.** Potrivit art. 74 Codul familiei, *părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare teritoriale.*

**21.** Conform art. 76 alin. (1), (2) Codul familiei, *în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art. 75. Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi păstrîndu-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.*

**22**. Potrivit art. 79 Codul familiei î*n caz de litigii şi de circumstanţe excepţionale (boală gravă, mutilare a copilului minor sau a celui major inapt de muncă, necesitatea achitării cheltuielilor privind îngrijirea acestora etc.), în lipsa contractului între părţi, instanţa judecătorească poate obliga pe fiecare dintre*

*părinţi să participe la cheltuielile suplimentare generate de aceste circumstanţe. (2) Modalitatea participării părinţilor la cheltuielile suplimentare, precum şi cuantumul acestor cheltuieli sînt stabilite de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părinţilor şi copiilor şi de alte circumstanţe importante. Cuantumul cheltuielilor suplimentare se stabileşte într-o sumă bănească fixă, ce va fi achitată lunar. (3) Instanţa judecătorească poate obliga părinţii să participe la cheltuielile suplimentare deja făcute, precum şi la viitoarele cheltuieli suplimentare.*

**23**. În conformitate cu prevederile art. 83 din Codul familiei, *Dreptul de a pretinde întreţinere de la fostul soţ pe cale judecătorească îl are: c) fostul soţ, care necesită sprijin material, ocupat cu îngrijirea copilului comun cu dizabilităţi pînă la vârsta de 18 ani sau a copilului comun cu dizabilități severe din copilărie;*

**24.** Potrivit art. 97 din Codul familiei, *în lipsa unui acord referitor la întreţinere, membrii familiei menţionaţi la art. 74-91 pot porni în instanţa judecătorească o acţiune privind încasarea pensiei respective, chiar şi în cazul cînd aceasta se plăteşte benevol*.

**25.** Art. 108 alin. (1) din Codul familiei prevede că, *(1)Cuantumul pensiei de întreținere stabilite de instanța judecătorească într-o sumă bănească fixă constituie cel puțin 50% din valoarea mediei anuale a minimului de existență calculată pentru categoria de populație corespunzătoare pentru anul precedent de către Biroul Național de Statistică.*

**26.** Potrivit art. 385 Cod de procedură civilă, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept:*

*a ) să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe;*

*b) să admită apelul şi să modifice hotărîrea primei instanţe;*

*c) să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre;*

*d) să admită apelul, să caseze integral hotărîrea primei instanţe şi să trimită cauza spre rejudecare în primă instanţă doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art.388 alin.(1) lit.d) şi i). La solicitarea participanţilor la*

*proces, instanţa de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanţă doar o singură dată, în cazul prevăzut la art.388 alin.(1) lit.b);*

*e) să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, dispunînd încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art.265 şi 267.*

**27.** În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă, *instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor din apel. Instanţa nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanţe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.*

**28.** Potrivit art. 118 Cod de procedură civilă, *(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. (3)Circumstanţele care au importantă pentru soluţionarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.*

**29.** Art. 121 din Cod de procedură civilă prevede că, *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede că, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.*

**30.** Potrivit art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

**31.** Norma cuprinsă la art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că, *la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţa pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.*

**32.** Iar art. 239 Cod de procedură civilă reglementează că, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importantă la soluționarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.*

**33.** Din conținutul normelor citate *supra*, completul Colegiului civil reține că, sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, și constă în verificarea temeiniciei și legalității hotărârii primei instanțe, prin prisma circumstanțelor de fapt și de drept reținute a fiind constatate, a concluziilor enunțate în acest sens de către instanța de fond în sensul admiterii sau respingerii pretențiilor din acțiune, precum și prin prisma motivelor invocate în apel și a obiecțiilor intimatului/intimaților.

**34.** Totodată, completul judiciar al instanței de apel menționează că, potrivit regulilor unui proces echitabil, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani c.Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

**35.** Sursele de Soft Low - Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, stabilește că o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect

important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

**36.** Instanța de apel menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de ași argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

**VII. Aprecierea instanței de apel:**

**37.** Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces, a materialelor din dosar și a normelor legale aplicabile speței, completul Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord consideră că apelul urmează a fi admis, cu casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Ungheni din 1 iulie 2025, în partea admiterii pretenției din acțiune, privind încasarea pensiei de întreținere a soțului după divorț și a încasării taxei de stat pentru această pretenție în mărime de 530 lei, cu emiterea în această latură a unei noi hotărâri, privind respingerea respectivelor pretenții din acțiune.

**38.** Soluția instanței de apel este întemeiată pe următoarele motive:

**39.** În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.*

**40.** Completul Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord reţine că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la data de 1 iulie 2025 (fila dosarului 106). Cererea de apel a fost depusă de pârâtul Guțu Anjel, reprezentat de avocata Raducan Irina, la 4 iulie 2025 (fila dosarului 111). Prin urmare, apelul a fost declarat cu respectarea în termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă.

**41**. Colegiul notează că, dezacordul apelantului cu hotărârea atacată se reduce la mărimea cuantumului pensiei pentru întreținere a copiilor minori, precum și în partea admiterii pretenției privind încasarea pensiei de întreținere a soțului după divorț în temeiul art. 83 lit. c) din Codul familiei.

**42**.Urmare a acestui fapt, ghidându-se de principiul disponibilității în drepturi a participanților la proces și examinării cauzei în ordine de apel în limitele cerințelor din cererea de apel, situație reglementată de prevederile art. 27 alin. (1) și art. 373 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul de judecată al Curții de Apel Nord va supune verificării legalității și temeiniciei hotărârii instanței de fond doar în partea atacată, în rest prezumându-se că aceasta este una corectă și legală, fiind acceptată de părțile în litigiu.

**43**. Deci, aplicând criteriile legale enunțate *supra*, instanța de apel reține că, actele cauzei denotă corectitudinea și legalitatea soluției date de prima instanță, privind admiterea cerinței cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori *****, ***** și ***** în sumă bănească fixă în mărime de 2.000 lei, lunar, pentru fiecare copil, începând cu data depunerii cererii în judecată 7 octombrie 2024, până la atingerea majoratului copiilor.

**44**. În acest sens, probele administrate atestă că, părțile în litigiu Guțu Ecaterina și Guțu Anjel, au încheiat căsătoria la 05 ianuarie 2015, la Primăria Gîrbova, raionul Ocnița, sub nr. 1, fapt confirmat prin certificatul de căsătorie anexat la materialele dosarului în copie autentificată (fila dosarului 12).

**45**. Din relațiile de căsătorie, părțile au trei copii minori comuni: *****, născut la 27 decembrie 2015, fapt confirmat prin copia autentificată a certificatului de naștere NA-VI 3498795 (fila dosarului 13), *****, născut la 01 februarie 2019, fapt confirmat prin copia autentificată a certificatului de naștere NA-VI 3498794 (fila dosarului 14) și *****, năsut la 09 martie 2020, fapt confirmat prin copia autentificată a certificatului de naștere NA-VI 3498793 (fila dosarului 15).

**46**. După separarea părinților, copiii minori *****, *****, și ***** continuă să locuiască cu mama Guțu Ecaterina, care are grijă de întreținerea și educarea

acestora și care, potrivit declarațiilor ultimei, locuiesc într-o casă închiriată în *****.

**47**. Invocând lipsa participării benevole a tatălui la creșterea și întreținerea copiilor minori, reclamanta Guțu Ecaterina a inițiat prezenta acțiune, solicitând și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori în sumă bănească fixă în mărime a câte de 3.000 lei lunar pentru fiecare copil, până la atingerea majoratului.

**48**. Din materialele cauzei nu se constată că, pârâtul-apelant Guțu Anjel este angajat oficial în câmpul muncii în Republica Moldova. Potrivit explicațiilor date de apelant în ședința instanța de apel, dânsul  a invocat că s-a angajat în câmpul muncii la Centrul de Cultură și Arte ”Ginta Latină” din mun. Chișinău în calitate de mașinist-montator, cu un salariu de 8.400 lei lunar, însă probe ce ar demonstra acest fapt dânul nu a prezentat instanței.

**49**. Potrivit Adeverinței eliberate de IET ”Romanița” din *****, se confirmă faptul că copiii minori ***** și ***** frecventează intituția de educare timpirie respectivă, iar copilul minor *****, potrivit Confirmării eliberată de Gimnaziul ”Gaudeamus” din *****, este elev al respectivei instituții școlare în cala II-a , anul de stutii 2024-2025 (fila dosarului 16a-17).

**50**. În contextul pretențiilor din acțiune privind încasarea pensiei de întreținre copiilor minori, completul Colegiului civil reține că copii minori ***** și ***** s-au născut cu afecțiune manifestată prin suferințe oculare, fiind încadrați din fragedă copilărie în *****, ce implică purtarea ochelarilor de vedere, supraveghere și tratamente periodice la medicii specialiști,  precum și adaptări ale procesului educațional  (fila dosarului 20-24).

**51**. Acestea fiind stabilite, instanța de fond corect a conchis, prin prisma prevederilor art. 58 alin. (1), art. 74 și art. 76 din Codul familiei, că de la pârâtul Guțu Anjel urmează a fi încasată prin hotărâre judecătorească în beneficiul reclamanei Guțu Ecaterina pensie de întreținere a copiilor minori *****, ***** și *****, în sumă bănească fixă, plătită lunar.

**52**. Ce ține hotărârea primei instanțe privind stabilirea cuantumului pensiei de întreținere în sumă bănească fixă de 2.000 (două mii,00) lei lunar pentru fiecare

copil, instanța de apel de asemenea o consideră întemeiată, din următoarele considerente.

**53.** Instanţa de apel reţine, că starea materială reprezintă situaţia socio-economică a persoanei, determinantă pentru întreţinerea unei vieţi decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile şi mobile deţinute în proprietate, a veniturilor obţinute din activităţi generatoare de profit, precum şi a factorilor ce influenţează nemijlocit aspectul economic al persoanei.

**54.** Relevant este faptul că, la momentul emiterii hotărârii privind încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, aceștea aveau următoarele vârste: ***** - 9 ani; ***** – 6 ani și ***** – 5 ani

**55**. Potrivit datelor Biroului Național de Statistică, pentru anul 2024, valoarea minimului de existență pentru un copil cu vârsta cuprinsă între 1-6 ani a constituit 2.515,40 lei, iar pentru copil cu vârsta cuprinsă între 7-17 ani, a constituit 3.321,20 lei.

**56.** Respectiv, jumătate din acest minim de existență, cu care ar fi trebuit să contribuie, cel puțin, fiecare părinte pentru întreținerea copiilor minori cu vârsta între 1-6 ani, constituie 1.257,00 lei, iar pentru copilul minor cu vârsta între 7-17 ani, constituie 1.660,00 lei.

**57.** Potrivit art. 108 alin. (1) din Codul familiei, *(1) Cuantumul pensiei de întreținere stabilite de instanța judecătorească într-o sumă bănească fixă constituie cel puțin 50% din valoarea mediei anuale a minimului de existență calculată pentru categoria de populație corespunzătoare pentru anul precedent de către Biroul Național de Statistică.*

**58.** Astfel, valoarea mediei anuale a minimului de existență calculată pentru categoria de populație corespunzătoare pentru anul precedent de către Biroul Național de Statistică reprezintă doar un punct de reper, adică pragul minim sub care nu se poate coborî la stabilirea de către instanțele judecătorești a cuantumului pensiei de întreținere în sumă bănească fixă. Această reglementare însă nu trebuie interpretată în sensul că mărimea pensiei de întreținere urmează a fi

redusă/limitată automat doar la acest minim reglementat de datele statistice, deoarece o asemenea abordare a obligațiunilor părintești, ar duce la o întreținere limitată al copilului minor.

**59.** Suplimentar, instanța de fond corect a reținut că, desi la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere instanțele de judecatorești pornesc de la minimumul de existență stabilit de Biroul Național de Statistică, totuși, este important de avut în vedere faptul că acest cuantum nu prevede cheltuielile specifice necesare pentru întreținerea și tratamentul copiilor legate de ***** de care suferă de la naștere.

**60.** Prin urmare, instanța de apel conchide că, cuantumul pensiei de întreținere în sumă bănească fixă a câte 2.000 (două mii,00) lei lunar, stabilit de prima instanță, este în concordanță cu intersele superioare ale copiilor minor, adică este unul rezonabil, în corespundere cu necesitățile specifice de întreținere a acestora, ce reclamă costuri care depășesc simpla întreținere, strict în limita minimului de existență calculat din punct de vedere statistic.

**61**. În plus, instanța de apel relevă că, suma fixă a pensiei de întreținere de 2.000 lei lunar pentru fiecare copil, stabilită de instanța de fond, este în concordanță cu principiul egalității părinților în fața obligațiilor parentale, or, reclamanta-intimată, ca părinte în grija căreia au fost lăsați copii, pe lângă investiția financiară, mai cheltuie timp, energie, acordându-le copiilor grijă şi suport zi-de-zi, de la naștere și până în prezent, fapt ce, comparativ cu situația pârâtului-apelant, reclamă un efort enorm din partea ei, generând surmenaj fizic și psihic.

**62**. În atare circumstanțe, încasarea de la pârâtul-apelant în beneficiul reclamantei a pensiei de întreținere a copiilor minori în cuantum a câte 2.000 lei lunar, nu poate fi calificată ca o încălcare a drepturilor pârâtului-apelant. Cu atât mai mult că, drepturile și interesele acestuia nu pot prevala în raport cu drepturile şi interesele copiilor săi minori.

**63.** Ce ține de alegațiile apelantului din cererea de apel cum că el este în imposibilitate de a plăti pensie de întreținere în sumă bănească fixă în mărime de 2.000 lei lunar, pentru fiecare copil, pe motiv că nu dispune de careva bunuri în

proprietate, locuiește în chirie, iar conform contractului de locațiune din 03.10.2025 achită chirie pentru locațiunea bunului închiriat suma de 250 Euro - echivalentul a 4500-5000 lei, că este angajat în câmpul muncii la Centrul de Cultură și Arte ”Ginta Latină”, având un salariu tarifar în mărime de 8.400 lei, instanța de apel le consideră neîntemeiate.

**64.** În primul rând, instanța de apel relevă că, cu referire la argumentul apelantului că el este angajat la Centrul de Cultură și Arte ”Ginta Latină” în calitate de mașinist montator, având un salariu tarifar în mărime de 8.400 lei, instanța de apel notează că, apelantul, contrar obligației legale prevăzute la art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, nu a prezentat nicio probă în acest sens.

**65.** Pe de altă parte, instanța de apel relevă că, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 845 din 18 decembrie 2024, salariul mediu lunar pe economie prognozat în anul 2025 a fost stabilit în mărime de 16.100 (șaisprezece mii una sută,00) lei. Astfel, această valoare reflectă media veniturilor salariale brute ale angajaților din toate domeniile economiei naționale, fiind, prin urmare, o bază obiectivă de referință în analizarea capacității/posibilității pârâtului de a contribui la întreținerea copiilor săi.

**66**. Pornind de la această circumstanță, instanța de apel consideră că apelantul-a invocat pur formal faptul cum că obține un venit salarial modest în mărime de 8.400 lei lunar, urmărind astfel scopul de a obține diminuarea cuantumul pensiei de întreținere a copiilor minori la plata căreia a fost obligat prin hotărârea emisă de prima instanță. Or, venitul invocat de el este unul care nu corespunde realităților economice ale Republicii Moldova, fiind cu mult sub limita salariul mediu pe economie. În plus, instanța notează că, o astfel de sumă este insuficientă pentru a asigura un trai decent pentru o singură persoană adultă. Astfel, este evident că, apelantul nu este sincer, întrucât veniturile sale evident că sunt mai mari decât suma invocată.

**67.** Cu referire la cuantumul pensiei de întreținere, completul Colegiului civil constată că, deși este de acord să achite pensia de întreținere a copiilor minori, pârâtul solicită diminuarea cuantumului pensiei de întreținere de la 2.000 lei la în mărime de 1.500 lei pentru fiecare copil. Însă această solicitare nu poate fi admisă, deoarece cuantumul propus este sub limita a 50 % din minimul de existență stabilit de Biroului Național de Statistică pentru semestru II al anului 2024, iar copiii nu

pot fi limitați doar la minimul necesar pentru supraviețuire, cu atât mai mult că potrivit Certificatelor eliberate de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă seria/nr CI2352496 și seria/nr. CI2207718, ***** și ***** sunt încadrați în *****, și necesită consultații sistematice la medici specialiști, terapie specială etc.

**68**. În aceeași ordine de idei, nu poate fi reținut argumentul apelantului precum că instanța urma să încaseze pensia pentru întreținerea copiilor minori reieșind din disponibilitățile sale reale, întrucât acesta este obligat să întreprindă toate acțiunile necesare în vederea îndeplinirii obligațiilor sale părintești.

**69.** Pretinsa imposibilitate de a obține de către pârâtul-apelant de venituri mai mari decât suma de 8.400 lei invocată verbal în ședința de judecată, nu este justificată în mod obiectiv. Or, dânsul este o persoană de vârstă activă (are vârsta de 33 ani), aptă de muncă, fără dizabilități, nu are alte persoane la întreținere, având astfel atât posibilitatea, cât și obligația legală și morală de a depune diligența necesară în vederea obținerii unui venit suficient pentru a asigura întreținerea necesară copiilor săi minori, care necesită sprijin material, aflați în grija intimatei Guțu Ecaterina.

**70.** Este inadmisibil într-un stat de drept ca un părinte să se eschiveze de la obligația de întreținerea copiilor săi minori, invocând venituri modeste, în timp ce beneficiază de capacitate de muncă deplină și nu aduce dovezi pertinente și concludente privind imposibilitatea de a obține un loc de muncă decent (mai bine plătit). Această atitudine a apelantului-pârât contravine atât principiilor fundamentale ale dreptului familiei, cât și normelor de moralitate și echitate socială. Prin urmare, copiii minori nu pot fi privați de sprijinul material necesar doar pentru faptul că unul dintre părinți – tatăl Guțu Anjel, invocă faptul că acumulează venituri modeste. Totodată, în situația descrisă este inadmisibil ca toată povara de îngrijire a copiilor să fie pusă în exclusivitate pe seama mamei – Guțu Ecaterina, or, participarea benevolă a tatălui în viața copilului constituie atât un drept al său, cât și o obligație de plată a pensiei de întreținere a copilului.

**71.** Totodată, este necesar de subliniat și faptul că, instanțele naționale în practica judiciară legată de examinarea cauzelor privind încasarea de la părinți a

pensiei de întreținere a copiilor, au considerat că atunci când nu sunt prezentate dovezi cu privire la veniturile reale, instanța este în drept să aprecieze veniturile pârâtului în funcție de salariul mediu pe economie, astfel cum este stabilit de Guvern (pct. 65 *supra*).

**72**. Cu referire aspectele ce țin de dezacordului apelantului Guțu Anjel cu hotărârea primei instanțe privind încasarea în folosul intimatei Guțu Ecaterina și a sprijinului material în mărime de 1.000 lei lunar pentru copiii ***** și *****, completul Colegiul civil al Curții de Apel Nord consideră necesar a admite apelul în această latură, din următoarele motive:

**73.** Instanța de apel remarcă că, obiectul acțiunii înaintată de reclamanta Guțu Ecaterina îl constituie pretențiile privind: 1) *desfacerea căsătoriei; 2) stabilirea domiciliului copiilor minori; 3) încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori în temeiul art. 74-76 din Codul familiei; și 4) <u>încasarea pensiei de întreținere a soțului după divorț în temeiul art. 83 lit. c) Codul familiei.</u>*

**74**. Fiind învestită cu soluționarea cauzei în fond, prin hotărârea din 1 iulie 2025, Judecătoria Ungheni a admis parțial acțiunea înaintată de Guțu Ecaterina și a dispus pe lângă încasarea de la pârât a pensiei de întreținere a copiilor minori în sumă bănească fixă în mărime de 2.000 lei lunar pentru fiecare copil și încasarea în beneficiul reclamantei, *ca sprijin material, pensia de întreținere a copiilor minori comuni, cu dizabilități *****, a.n. ***** și *****, a.n..*****, până la atingerea vârstei de 18 ani, în sumă fixă de 1000 lei, lunar.*

**75**. Astfel, cu toate că reclamanta a solicitat prin acțiunea înaintată încasarea pensiei de întreținere a soțului după divorț în temeiul art. 83 lit. c) Codul familiei și că instanța de fond examinat și analizat pretenția respectivă prin prisma acestei norme din Codul familiei, ca soluție a hotărât încasarea sprijinului material pentru întreținerea copiilor minori comuni până la atingerea vârstei de 18 ani a copiilor, referindu-se la suportarea unor cheltuieli suplimentare de către reclamantă pentru îngrijirea și tratamentul copiilor ***** și *****, în legătură cu gradul de dizabilitățilitate al acestora.

**76.** Însă obligarea părinților de către instanța de judecată să participe la cheltuieli suplimentare legat de boala copiilor lor este reglementată de altă normă a

Codului familiei – art. 79, care stipulează că, *(1) În caz de litigii şi de circumstanţe excepţionale (boală gravă, mutilare a copilului minor sau a celui major inapt de muncă, necesitatea achitării cheltuielilor privind îngrijirea acestora etc.), în lipsa contractului între părţi, instanţa judecătorească poate obliga pe fiecare dintre părinţi să participe la cheltuielile suplimentare generate de aceste circumstanţe.*

**77**. Astfel, la adoptarea hotărârii prima instanță a depășit obiectul acțiunii pronunțându-se asupra unei pretenții care nu a fost înaintată de reclamantă, fapt ce determină casarea hotărârii instanței de fond cu rejudecarea cauzei de către instanța de apel în latura dată, or, depășirea obiectului acțiunii reprezentă o încălcare a principiului disponibilității în drepturi a participanților în cadrul procesului civil, care presupune că părțile determină cadrul procesual, obiectul și temeiul acțiunii.

**78.** Așadar, pentru a se expune asupra cerințelor apelantului privind încasarea sprijinului material solicitat de reclamantă în temeiul art. 83 lit. c) din Codul familiei, instanța de apel reține că această normă legală prevede dreptul soțului ocupat cu îngrijirea copilului comun cu dizabilități până la vârsta de 18 ani sau a copilului comun cu dizabilități severe din copilărie, de a pretinde sprijin material, de la fostul soț pe cale judecătorească.

**79**. Or, reieșind din conținutul textul și logico-juridic al acestei norme legale, fostul soț urmează să acorde asigurare materială/sprijin material soțului care nu poate munci deoarece își dedică timpul îngrijirii unui copil cu dizabilități. Cuantumul pensiei de întreţinere încasate de la un soţ (fost soţ) în favoarea celuilalt soţ se stabileşte de către instanţa judecătorească într-o sumă bănească fixă plătită lunar.

**80**. Deci, această prevedere are un caracter de protecție socială, asigurând subzistența fostului soț care nu se poate angaja în câmpul muncii din cauza necesității de a îngriji un copil cu nevoi speciale rezultat din căsătorie, iar drept condiții cumulative se impun ca reclamanta să nu aibă un venit propriu suficient material, existența unui copil comun cu dizabilități stabilită până la 18 ani, sau o ***** din copilărie.

**81**. La caz, se atestă că reclamanta Guțu Ecaterina în motivarea pretenției de încasare a sprijinului material de la fostul soț invocă faptul că nu se poate angaja în câmpul muncii, deoarece  are trei copii minori, dintre care doi cu dizabilități, ce frecventează grădinița și unul ce este școlarizat. Respectiv programul activităților acestora și faptul că se ocupă de educarea și îngrijirea copiilor de una singură, nu permite încadrarea sa în câmpul muncii.

**82**. Instanța de apel nu poate reține aceste argumentele reclamantei-intimatei, întemeiate pe prevederile art. 83 lit. c) din Codul familiei, din următoarele considerente.

**83.** În primul rând, instanța de apel reține că, copiii ***** și ***** potrivit Certificatelor eliberate de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă seria/nr. CI2352496 și seria/nr. CI2207718, ei sunt încadrați în ***** și necesită consultații sistematice la medici specialiști, terapie specială.

**84**. În acest sens, instanța de apel relevă că, pct. 24 al Instrucțiunii privind determinarea gradului de dizabilitate, din Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18 aprilie 2018 cu privire la determinarea dizabilității (publicată în Monitorul Oficial nr. 126-132 din 20 aprilie 2018), cu modificările și completările ulterioare, prevede următoarele:

Dizabilitatea la copiii în vîrstă de pînă la 18 ani se determină pornind de la gravitatea deficienţelor funcţionale individuale provocate de afecţiuni, defecte, traume care duc la limitări de activitate şi restricţii de participare exprimate în raport cu funcţionarea psihosocială corespunzătoare vîrstei şi este de trei grade– severă, accentuată şi medie:

1) *dizabilitatea severă* se acordă copiilor care au, în raport cu vârsta, capacitatea de autoîngrijire încă neformată sau pierdută, respectiv un grad ridicat de dependenţă fizică sau psihică. Autonomia persoanei este foarte scăzută din cauza limitării severe în activitate. Copilul necesită îngrijire şi/sau supraveghere permanentă din partea unei alte persoane;

2) *dizabilitatea accentuată* se acordă copiilor la care incapacitatea de a desfășura activități potrivit rolului social corespunzător dezvoltării şi vârstei se datorează unor limitări funcționale motorii, senzoriale, neuropsihice sau

metabolice importante, rezultate din afecțiuni severe, în stadii înaintate, cu complicații ale unor organe şi sisteme;

3) *dizabilitatea medie* se acordă copiilor care au capacitatea de prestație fizică (motorie, metabolică) sau intelectuală redusă, corespunzând unei deficiențe funcționale scăzute care duce la limitare în activități în raport cu așteptările corespunzătoare.

**85**. Raportând la caz normele legale enunțate *supra*, instanța de apel evidențiază că, potrivit certificatelor de încadrare în grad de dizabilitate seria/nr. CI2423895 din 25.06.2024 (fila dosarului 51) și seria/nr. CI2503396 din 24.01.2025 (fila dosarului 68), eliberate de Consiliul Național pentru determinarea Dizabilității și capacității de Muncă se atestă faptul că copiilor minori Guțu Angele și ***** sunt încadrați temporar (pe o perioadă determinată) în *****, (echivalentul *****) care este cel mai redus grad de dizabilitate, în rezultatul afecțiunii din copilărie ce se referă la anumite deficiențe oculare, ce necesită conform recomandațiilor incluse în Anexa la certificatul de încadrare de dizabilitate, tratamente periodice și supraveghere la specialiștii de profil și un program individual la anumite discipline.

**86.** Suplimentar, instanța de apel reține că, potrivit declarațiilor reclamantei-intimate și materialelor cauzei, cei trei copii minori aflați la educarea și întreținerea sa sunt încadrați în instituții de educație. Astfel, minorii ***** și ***** sunt înmatriculați în IET ”Romanița”, iar minorul *****, este elev al IP Gimnaziul ”Gaudeamus”, ***** (pct. 49 *supra*).

**87**. Deși reclamanta-intimată invocă că acțiunile îndeplinite de ea zilnic în vederea executării atribuțiilor sale părintești îi ocupă tot timpul și nu îi permite angajarea sa pentru a obține un venit propriu suficient pentru asigurarea unui trai decent, instanța apreciază critic aceste alegații, or, respectivele activități reprezintă acțiuni ordinare pe care le îndeplinește orice părinte și formează baza îngrijirii și dezvoltării copilului, incluzând atât nevoile fizice, cât și pe cele emoționale ce nu pot fi apreciate ca impedimente la angajarea părintelui. Mai mult, prevederile legislației muncii permite instituirea unor regimuri speciale sau protecții specifice sunt acordate pentru diverse situații pentru a asigura drepturile salariaților și a adapta munca la nevoi specifice.

**88**. Prin urmare, reclamanta nu a demonstrat prin probe pertinente și concludente circumstanțele invocate în susținerea pretenției de încasarea a privind încasarea pensiei de întreținere a soțului după divorț, respectiv nu întrunește condițiile prevăzute la art. 83 lit. c) din Codul familiei. Mai mult, ca atât, copii minori beneficiază și de o indemnizație lunară din partea statului pentru respectivul grad de dizabilitate în sumă a câte de 1.300 lei lunar fiecare (fila dosarului 11-12).

**89**. La acest capitol, completul de judecată al Curții de Apel Nord menționează că, reclamanta-intimată Guțu Ecaterina urma să dovedească circumstanțele invocate în susținerea pretenția de încasare de la pârât a pensiei de întreținere a soțului după divorț, or, potrivit art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

**90**. În contextul celor expuse, deoarece Guțu Ecaterina nu a demonstrat temeinicia pretențiilor sale de încasare a sprijinului material de la soț după divorț, prin prisma prevederilor art. 83 lit. c) Codul familiei, completul Colegiului civil consideră necesar de a admite apelul declarat de Guțu Anjel, cu casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Ungheni din 1 iulie 2025, în partea admiterii pretenției privind încasarea pensiei de întreținere a soțului după divorț și a încasării taxei de stat pentru această pretenție în mărime de 530 (cinci sute treizeci,00) lei, și emiterea în această latură a unei noi hotărâri, privind respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de Guțu Ecaterina împotriva lui Guțu Anjel, în partea pretenției privind încasarea pensiei de întreținere a soțului după divorț, ca fiind neîntemeiată.

**91**. Distinct de cele menționate, instanța de apel ține să menționeze că, respingerea prin prezenta decizie a acțiunii în latura încasării pensiei de întreținere a soțului după divorț, înaintate pe temeiul prevăzut la art. 83 lit. c) din Codul familiei, nu constituie un impediment pentru ca reclamanta să se adreseze în instanța de judecată cu o nouă acțiune cu privire la încasarea cheltuielilor suplimentare pentru întreținerea copiilor minori, potrivit prevederilor art. 79

Codul Familiei, în situația în care îngrijirea copiilor minori ***** și ***** cu dizabilitate de grad mediu generează cheltuieli suplimentare pentru menținerea stării sănătății și tratamentul acestora.

**92.** În conformitate cu prevederile art. 385 lit. c), art. 389 și art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord,-

D E C I D E :

Admite apelul declarat de Guțu Anjel.

Casează parțial hotărârea Judecătoriei Ungheni din 1 iulie 2025, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Guțu Ecaterina împotriva lui Guțu Anjel, intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Asistență Socială Centru-Vest, cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliul copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a soțului după divorț, și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea admiterii pretenției privind încasarea pensiei de întreținere a soțului după divorț și a încasării taxei de stat pentru această pretenție în mărime de 530 (cinci sute treizeci,00) lei, cu emiterea în această latură a unei noi hotărâri, după cum urmează:

Se respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Guțu Ecaterina împotriva lui Guțu Anjel, în partea pretenției privind încasarea pensiei de întreținere a soțului după divorț, ca fiind neîntemeiată.

În rest, hotărârea Judecătoriei Ungheni din 1 iulie 2025, emisă în cauza sus-indicată, se menține fără modificări.

Decizia este definitivă din momentul pronunțării, dar poate fi atacată cu recurs în Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei motivate, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului,

judecător Radu Holban

Judecători Svetlana Ghercavii

Mariana Sajin